

Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem

Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny). Příspěvek na obnovitelné zdroje energií (příspěvek POZE) představuje veřejnoprávní platbu, která se svou povahou podobá dani či veřejnoprávnímu poplatku ve smyslu čl. 11 odst. 5 Listiny.

Podle § 28 odst. 3 zákona č. [165/2012](#) Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých dalších zákonů, ve znění účinném od 2. 10. 2013, ERÚ nebyl oprávněn ukládat povinnost hradit příspěvek POZE ve vyšší částce, než která byla stanovena zákonem účinným v období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013. Ze zákona plynula ERÚ povinnost vydat cenové rozhodnutí v souladu s ním a stanovit cenovým rozhodnutím příspěvek v POZE v nové, zákonem zastropované výši 495 Kč/MWh. Tím, že tak ERÚ neučinil, s aktualizací cenového rozhodnutí otálel de facto až do 1. 1. 2014, a ve svých správních rozhodnutích při posuzování povinnosti subjektu na energetickém trhu za období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 nadále postupoval podle cenového rozhodnutí rozporného se zákonem, překročil zákonné zmocnění a uložil povinnému subjektu povinnosti v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny. Legislativně-technická nešikovnost zákonodárce, jeho opomenutí či nedomyšlení zákona v takovém případě nelze klást k tíži jednotlivcům.

Důvodová zpráva nemůže popřít či relativizovat jasně znějící zákonné ustanovení. Je-li záměr zákonodárce zastropovat příspěvky POZE do budoucna s účinností od roku 2014 patrný pouze z důvodové zprávy, nikoliv ze zákona, pak výklad dostatečně určitého a jasně znějícího zákonného ustanovení v neprospěch jednotlivce opírající se výhradně o důvodovou zprávu neobstojí. Vycházet z textu důvodové zprávy, který není promítnutý do znění zákona, není v kontextu čl. 11 odst. 5 Listiny možné.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 643/24 ze dne 22.4.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky Liberty Ostrava, a. s., sídlem O., zastoupené opatrovníkem JUDr. J.D., advokátem, sídlem P., proti rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2023, č. j. 23 Cdo 2330/2022-221, rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 3. 2022, č. j. 8 Co 312/2021-176, rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2021, č. j. 63 C 112/2020-137, a rozhodnutí Rady Energetického regulačního úřadu ze dne 25. 2. 2020, č. j. 06768-32/2018-ERU, a rozhodnutí Energetického regulačního úřadu ze dne 17. 5. 2019, č. j. 06768-23/2018-ERU, za účasti Nejvyššího soudu, Krajského soudu v Ostravě, Okresního soudu v Ostravě a Energetického regulačního úřadu, jako účastníků řízení, a ČEZ Distribuce, a. s., se sídlem D., zastoupené Mgr. R.P., advokátem, sídlem P., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2023, č. j. 23 Cdo 2330/2022-221, rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 3. 2022, č. j. 8 Co 312/2021-176, rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2021, č. j. 63 C 112/2020-137, byla porušena stěžovatelčina ústavní práva podle čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Tato rozhodnutí se proto ruší. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Podstata řízení před Ústavním soudem

1. Předmětem sporu před obecnými soudy se stala povinnost stěžovatelky platit v období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 příspěvek na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny, které tvoří

složku ceny za přenos elektřiny a ceny za distribuci elektřiny ("příspěvek POZE").

2. Mezi stěžovatelkou a vedlejší účastnicí bylo sporné, zda měla stěžovatelka povinnosti platit příspěvek pouze ve výši 495 Kč/MWh, nikoliv ve výši 583 Kč/MWh, jak jej účtovala vedlejší účastnice (ČEZ Distribuce, a. s., dále též "ČEZ"). Podle stěžovatelky od účinnosti novely zákona POZE, který výši příspěvku nově zastropoval na nižší částce, již nemusela vyšší příspěvek platit. Jinými slovy, od 2. 10. 2013 nemusela vedlejší účastnici hradit příspěvek v původní výši, jak jí Energetický regulační úřad ("ERÚ", či "úřad") pro rok 2013 ve svém cenovém rozhodnutí stanovil.

3. V této souvislosti stěžovatelka upozorňovala zejména na to, že ERÚ na podzim roku 2013 otálel s vydáním nového cenového rozhodnutí, které by novelu reflektovalo. Na místo toho ponechal účinné své původní cenové rozhodnutí a znění zákona ignoroval. Změna právní úpravy ale vyzněla jednoznačně ve prospěch konečných subjektů, mezi něž se řadí i stěžovatelka. ERÚ měl proto konat a včas vydat nové cenové rozhodnutí s účinností již od 2. 10. 2013.

4. Spor mezi vedlejší účastnicí a stěžovatelkou o doplacení příspěvku POZE probíhal nejprve před správním orgánem (ERÚ), posléze před obecnými soudy v řízení podle části páté občanského soudního řádu, a to následovně: ERÚ postoj stěžovatelky nesdílel a za období podzimu roku 2013 uložil stěžovatelce povinnost doplatit vedlejší účastnici 26 177 615,88 Kč s příslušenstvím podle tehdy platného cenového rozhodnutí ERÚ. Právní názor ERÚ posléze stvrdily i obecné soudy, když nevyhověly žalobě stěžovatelky na nahrazení správního rozhodnutí.

5. Ústavní soud v tomto nálezu považuje uvedený postup orgánů veřejné moci vůči stěžovatelce za rozporný s ústavním pořádkem. Příspěvek POZE lze svou povahou přirovnat k dani či poplatku, které lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod). Státní moc si při stanovení a vybírání daní a poplatků musí počínat v mezích stanovených zákonem.

6. Jestliže zákonodárce od určitého okamžiku ve zmocňovacím ustanovení vůči ERÚ zastropoval výši příspěvku POZE na nižší částku, než byla doposud cenovým rozhodnutím ERÚ (jakožto podzákoným předpisem) stanovena, avšak ERÚ s aktualizací cenového rozhodnutí otálel a namísto toho nadále umožnil vedlejší účastnici postupovat vůči stěžovatelce podle původního cenového rozhodnutí, jednal ERÚ bez odpovídajícího zákonného zmocnění a v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny. Správní rozhodnutí ERÚ se nemůže opírat o cenové rozhodnutí, které se v rozhodném období stalo rozporným se zákonem.

7. Příklad se nyní vrací před obecné soudy, před nimiž se znovu otevírá prostor pro nahrazení správního rozhodnutí ERÚ vydaného v případě stěžovatelky. Správním rozhodnutím tento úřad v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny uložil stěžovatelce povinnost zaplatit vedlejší účastnici částku 26 177 615,88 Kč s příslušenstvím. Ústavní soud nemůže nahrazovat činnost obecných soudů, nález Ústavního soudu je však s ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy nutné v dalším řízení respektovat.

II. Předcházející řízení

8. Pro regulovaný rok 2013 stanovil ERÚ cenovým rozhodnutím č. 5/2012 ze dne 30. 11. 2012 příspěvek POZE ve výši 583 Kč/MWh.

9. Ke dni 2. 10. 2013 nabyla účinnosti novela zákona č. [165/2012](#) Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých dalších zákonů ("zákon POZE"), provedená zákonem č. [310/2013](#) Sb., která mj. stanovila v § 28 odst. 3 zákona POZE maximální výši příspěvku POZE částkou ve výši 495 Kč/MWh. Stěžovatelka se ode dne účinnosti zákona řídila touto (nižší) částkou.

10. Dne 3. 11. 2016 byla stěžovatelka vedlejší účastnicí vyzvána k úhradě dlužné částky za období říjen až prosinec 2013 ve výši 26 177 615,88 Kč. Stěžovatelka nicméně odmítla požadovanou částku

zaplatit.

11. V záhlaví uvedeným správním rozhodnutím ERÚ ze dne 17. 5. 2019, jakož i rozhodnutí Rady ERÚ ze dne 25. 2. 2020, byla stěžovatelce uložena povinnost zaplatit vedlejší účastnici částku 26 177 615,88 Kč s příslušenstvím.

12. Následně se stěžovatelka u Okresního soudu v Ostravě domáhala nahrazení v záhlaví uvedeného rozhodnutí ERÚ, a to žalobou podle části páté zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ("o. s. ř."). Stěžovatelka v řízení namítala, že tuto povinnost nemá, neboť s účinností od 2. 10. 2013 došlo ke změně zákona, z něhož cenové rozhodnutí původně vycházelo, a tedy i ke snížení příspěvku. Stěžovatelka se bez dalšího řídila touto nižší částkou, aniž by bylo vydáno nové cenové rozhodnutí.

13. V záhlaví uvedeným rozsudkem okresní soud žalobu zamítl. Učinil tak na základě výkladu dotčených ustanovení § 28 odst. 3 zákona POZE ohledně fixace výše příspěvku a § 1 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9b vyhlášky č. [140/2009](#) Sb., o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen "vyhláška č. [140/2009](#) Sb."), týkajících se určení regulovaného roku a podrobného postupu stanovení příspěvku POZE včetně termínů jeho stanovení. Dále přihlédl také k hodnocení obsahu cenového rozhodnutí a důvodové zprávy. Podle okresního soudu výši příspěvku POZE na rok 2013 stanovil ERÚ cenovým rozhodnutím na základě zákonného zmocnění. I po 2. 10. 2013 platila právní úprava, která stanovila totožná pravidla postupu pro stanovení příspěvku POZE. Z toho plyne, že od 2. 10. 2013 měl stanovený limit příspěvku POZE na 495 Kč/MWh ERÚ zohlednit v rámci přípravy cenového rozhodnutí pro následující regulovaný rok, kterým byl kalendářní rok 2014, což se také stalo. Sporné novelizované ustanovení § 28 odst. 3 zákona POZE bylo adresováno toliko ERÚ a jednotlivým účastníkům trhu s elektřinou nestanovovalo žádná subjektivní práva ani povinnosti.

14. Krajský soud v Ostravě v záhlaví uvedeným rozsudkem potvrdil rozhodnutí okresního soudu. Ke dni 2. 10. 2013 nedošlo ke změně právní úpravy ohledně pravidel pro stanovení příspěvku POZE. Regulovaným rokem se podle vykládané (sporné) právní úpravy stále rozumí rok kalendářní. Novelizované ustanovení § 28 zákona POZE dosavadní cenové rozhodnutí nenahradilo, ani nezavazovalo ERÚ jej změnit. Pouze zakotvilo, že výše příspěvku při nejbližším stanovení jeho výše nesmí překročit částku 495 Kč/MWh. Samotná důvodová zpráva výslovně uvádí, že účinnost novelizovaného § 28 odst. 3 zákona POZE je nutné předsunout tak, aby ERÚ mohl podle platných pravidel stanovit příspěvek POZE na rok 2014. Sporné ustanovení § 28 odst. 3 zákon POZE ve znění účinném od 2. 10. 2013 nestanovuje žádná práva a povinnosti soukromoprávním subjektům, ale toliko určuje, jak má ERÚ postupovat při stanovení ceny pro další regulované období.

15. Nejvyšší soud posléze dovolání stěžovatelky zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Vyložil rozhodnou právní úpravu a zabýval se rovněž právní povahou cenového rozhodnutí, které má podle ustálené judikatury formu právního předpisu. Soud porovnal právní předpisy před a po sporné novele provedené zákonem č. [310/2013](#) Sb. (tj. ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014), a to s přihlédnutím k účelu, který zákonodárce novelou sledoval, jakož i k postupu, kterým byl v rozhodném období ze strany ERÚ příspěvek POZE stanoven. Záměr zákonodárce vyplývající z důvodové zprávy byl naprosto zřejmý. Úmyslem novely bylo stanovit dřívější účinnost některých ustanovení, včetně ustanovení § 28 odst. 3 zákona POZE tak, aby ERÚ mohl v návaznosti na tato zákonná pravidla stanovit cenovým rozhodnutím výši příspěvku POZE podle (tehdejší) nové právní úpravy, a to již v termínu do 30. 11. 2013. Jinými slovy, účelem zpochybňované "předsunuté" účinnosti bylo zajistit, aby již s účinností od 1. 1. 2014 činil příspěvek POZE maximálně 495 Kč/MWh. Účinnost sporného ustanovení proto zákonodárce zvolil již na den vyhlášení zákona, tedy na 2. 10. 2013, neboť neučinil-li by tak, mohl by ERÚ v cenovém rozhodnutí na rok 2014 stanovit částku vyšší, než 495 Kč/MWh, a to v neprospěch subjektů v postavení stěžovatelky. Postup pro stanovení příspěvku POZE cenovým rozhodnutím ERÚ je podrobně upravený ve vyhlášce [140/2009](#) Sb.

Podstatné je, že postup zůstal totožný, stejně jako roční periodicita stanovení tohoto příspěvku. Nelze tak přisvědčit stěžovatelce v tom, že již od 2. 10. 2013 byla povinna hradit příspěvek POZE pouze ve výši 495 Kč/MWh, nikoliv v částce 583 Kč/MWh stanovené cenovým rozhodnutím ERÚ č. 5/2012 ze dne 30. 11. 2012. Závěr nižších soudů tak byl věcně správný.

III. Argumentace v ústavní stížnosti, vyjádření, replika

16. Stěžovatelka v ústavní stížnosti setrvala na své dosavadní argumentaci, že jí se změnou zákona zanikla povinnost hradit příspěvek POZE v původní výši. Novela s účinností od 2. 10. 2013 stanovila nejvyšší přípustnou výši příspěvku POZE částkou 495 Kč/MWh. Od tohoto data se tedy měl uplatnit nový zákonem stanovený limit 495 Kč/MWh.

17. Podle stěžovatelky byla (zjednodušeně řečeno) sporná povinnost v řízení před obecnými soudy dovozována jen z podzákoných norem, což ústavní pořádek nepřipouští (čl. 4 odst. 1 Listiny). Povinnost hradit POZE přitom představuje veřejnoprávní povinnost, při jejíž realizaci dochází ke snižování výdajů státního rozpočtu (podpora obnovitelných zdrojů energie je založena na příspěvcích POZE s tím, že zbývající výše je hrazena ze státního rozpočtu). V případě stěžovatelky došlo k popření základních ústavněprávních zásad při aplikaci veřejnoprávní povinnosti. V obecné rovině totiž povinnosti vyplývající z právních předpisů musí být stanoveny konkrétně, jednoznačně a jasně, což limitace výše 495 Kč/MWh nepochybně byla, včetně data účinnosti (tj. časové i kvantitativní hledisko), přičemž i v případě nejednoznačnosti by bylo nutné uplatnit právní zásadu v pochybnostech mírněji (in dubio mitius, in dubio pro libertate). Zákonná limitace byla účinná již od 2. 10. 2013. Limit příspěvků POZE byl jednoznačně stanoven zákonem s účinností od tohoto data, přesto však soudy a správní orgán svévolně dovodily, že se jednalo o předsunutou účinnost s tím, že se zákonná limitace uplatní až od 1. 1. 2014. Výhrada zákona podle čl. 11 odst. 5 Listiny neumožňuje, aby byla povinnost hradit příspěvky POZE uložena podzákoným předpisem či v rozporu se zákonem, a proto nelze obhajobu sporné povinnosti zakládat na interpretaci podzákoných norem. Obdobné platí pro důvodovou zprávu.

18. Okresní i krajský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti pouze odkázaly na svá rozhodnutí.

19. Nejvyšší soud ve svém vyjádření setrval na své argumentaci v napadeném usnesení. Stěžovatelkou preferovaný jazykový výklad právního předpisu (konkrétně ustanovení § 28 odst. 3 zákona o POZE) je v rozporu s konstantně aplikovanou judikaturou Ústavního soudu, podle které se soudy při výkladu právního předpisu nemohou omezovat na jejich doslovné znění, nýbrž jsou povinny je vykládat též podle jejich smyslu a účelu (podle jejich teleologie). Vázanost soudu zákonem neznamenaá bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, ale vázanost smyslem a účelem zákona. Nejvyšší soud má za to, že uvedeným požadavkům kladeným na výklad právních předpisů v napadeném rozhodnutí dostal. Předmětné ustanovení neposuzoval izolovaně, ale v kontextu souvisejících právních norem, při respektu k jejich účelu, jakož i k vůli zákonodárce vyjádřené v důvodové zprávě. Soudy nevolily výklad ve prospěch státu, protože spor byl veden mezi dvěma soukromoprávními subjekty. Účinnost (části) novely č. [310/2013](#) Sb. již ke dni 2. 10. 2013 pak vzhledem k periodicitě stanovení příspěvku na POZE nic neměnila na tom, že stanovení výše příspěvku na POZE pro regulovaný rok 2013 se na základě přijatého právního mechanismu řídilo cenovým rozhodnutím ERÚ č. 5/2012 ze dne 30. 11. 2012. Nelze též přisvědčit názoru stěžovatelky, že roční periodicita příspěvku nebyla stanovena zákonem. Podle § 28 odst. 5 zákona POZE, ve znění účinném do 1. 10. 2013, a podle § 28 odst. 7 zákona POZE, ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014, se při stanovení cen pro následující kalendářní rok postupuje podle právního předpisu, který upravuje způsob regulace cen v energetických odvětvích a postupy pro regulaci cen. Úřad bere v úvahu rozdíly mezi skutečně vynaloženými náklady a příjmy spojenými s podporou elektřiny a provozní podporou tepla za uplynulý kalendářní rok. Vyhláška č. [140/2009](#) Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013, pak v § 1 odst. 1 písm. a) stanovila, že se pro účely této vyhlášky rozumí regulovaným

rokem kalendářní rok, pro který jsou Úřadem regulovány ceny. Ani ostatní námitky stěžovatelky by neměly být důvodem pro vyhovění její ústavní stížnosti.

20. Energetický regulační úřad vyjádřil přesvědčení, že nejednal v rozporu se zákonem. Jeho argumentaci lze stručně shrnout tak, že dotčené ustanovení § 28 odst. 3 POZE aplikoval v nejbližším možném období. Pokud by měl vydat nové cenové rozhodnutí okamžitě, musel by se změnit zákonný mechanismus, který zmocňuje ERÚ k vydání cenových rozhodnutí na sklonku roku pro příští kalendářní rok.

21. Vedlejší účastnice (ČEZ) k podstatě sporu uvedla (zjednodušeně řečeno), že nedošlo k porušení žádného ústavně garantovaného práva stěžovatelky. Každá instance, která o sporné otázce rozhodovala, řádně, přehledně a logicky zdůvodnila svůj postup a dospěla k totožnému závěru. Vedlejší účastnice podrobně popsala mechanismus výběru příspěvku i právní úpravu, systémové souvislosti zákona i důvodovou zprávu. Důvodová zpráva výslovně hovoří o budoucí výši ceny, o ceně elektřiny na následující rok, a popisuje roční periodicitu stanovení výše příspěvku POZE. Z důvodové zprávy plyne úmysl zákonodárce přijmout závazný pokyn pro ERÚ, jak do budoucna postupovat při vydávání cenových rozhodnutí. Upozornila též na legislativní proces a vyjádření předkladatele sporné novely. Závěry napadených rozhodnutí považovala za správné, ústavní stížnost stěžovatelky je tak nedůvodná. Nadto Ústavní soud již v obdobné věci rozhodoval, a to v usnesení sp. zn. IV. ÚS 1360/25 ze dne 2. 7. 2025. Obecné soudy v tamní věci výslovně vycházely právě z nyní napadeného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2023 sp. zn. 23 Cdo 2330/2022.

22. Stěžovatelka ve své rozsáhlé replice podrobně polemizovala se stanovisky účastníků a vedlejší účastnice řízení. K vyjádření Nejvyššího soudu mimo jiné uvedla, že je nutné prvotně vycházet z doslovného znění zákona. Sporný § 28 odst. 3 POZE nevzbuzoval jakékoli pochybnosti a v souladu s legitimním očekáváním nemohl žádný subjekt předpokládat výklad, že při zákonném omezení příspěvku POZE na 495 Kč/MWh bude možné připustit překročení této výše. K vyjádření ERÚ zejména uvedla, že jeho pojetí je v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny, podle kterého lze daně a poplatky ukládat pouze na základě zákona. Sporné ustanovení obsahuje závazný pokyn zákonodárce vůči moci výkonné (ERÚ), v jakých kvantitativních hranicích se může pohybovat podzákonná normotvorba při stanovení povinností jednotlivcům (účastníkům trhu). Uvedené meze zákona neměl ERÚ překročit. Cenové rozhodnutí č. 5/2012 je podzákonnou normou, která se dostala do rozporu se zákonem. Dále ERÚ pomíjí, že právě k datu účinnosti novely zákona zaniklo zmocnění ERÚ ke stanovení výše příspěvku POZE v "převyšující" částce, takže po tomto datu již nebylo možné po stěžovatelce požadovat úhradu příspěvku POZE v původní výši. K vyjádření ČEZ mimo jiné uvedla, že nelze tolerovat, aby sám stát profitoval z nedokonalosti právní úpravy či pochybení orgánů veřejné moci. To je výsledek, jehož se argumentace ČEZu fakticky dovolává. Zároveň požádala, aby opatrovníku byla Ústavním soudem přiznána odměna v souladu s vyhláškou č. [177/1996 Sb.](#), o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), kterou je připravena k výzvě soudu vyčíslit.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

23. Ústavní soud nejprve zkoumal splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána oprávněnou osobou, která byla účastníkem řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona č. [182/1993 Sb.](#), o Ústavním soudu, a ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny přípustné zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario).

V. Posouzení ústavní stížnosti

24. Ústavní soud nemá oprávnění zasahovat do rozhodovací činnosti obecných soudů, neboť nepředstavuje vrchol jejich soustavy, není další přezkumnou instancí, ale je zvláštním soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 81, 83, 90 Ústavy). Proto Ústavnímu soudu nepřísluší přehodnocovat skutkové a právní závěry obecných soudů, ani posuzovat jejich výklad konkrétních ustanovení zákonů, nejde-li o otázky ústavněprávního významu. Do rozhodovací činnosti obecných soudů je Ústavní soud oprávněn zasáhnout jen tehdy, je-li jejich postup excesivní a překračuje meze ústavnosti (např. nález sp. zn. III. ÚS 224/98 ze dne 8. července 1999).

V. 1 Příspěvek POZE (smysl, účel, mechanismus výběru) a související spory

25. Příspěvek na podporované zdroje energie (POZE) je povinná složka ceny elektřiny (regulovaná část), kterou spotřebitelé přispívají na podporu výroby energie z obnovitelných a nízko emisních zdrojů. Jeho účelem je motivovat energetický trh k přechodu na šetrnější technologie. Příspěvek snižuje závislost na fosilních palivech a pomáhá plnit závazky ČR a EU v oblasti klimatu. Prostředky získané z příspěvků POZE v rozhodném období sloužily k výplatě dotací a garantovaných cen výrobcům (solární, větrné, vodní elektrárny). V souladu s klimatickým účelem mají příspěvek POZE hradit subjekty, které se spotřebou elektřiny (a tím vyvolanou potřebou její další výroby) podílejí na změnách klimatu a potenciálním poškozování životního prostředí.

26. Příspěvek POZE byl zdrojem financování systému obnovitelných zdrojů energie od roku 2010 a postupně procházel řadou legislativních úprav. Ústavní soud se vzhledem k proměnlivosti úpravy bude nadále soustředit výhradně na období na sklonku roku 2013.

27. Mechanismus výběru příspěvku byl v období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 následující. Podle zákona o POZE měla vedlejší účastnice (ČEZ) od povinných subjektů (mezi něž se řadí i stěžovatelka), v rozhodném období vybírat příspěvek POZE a odvádět ho společnosti OTE, a. s., která (za stát) příspěvky v konečném důsledku inkasovala a spravovala. OTE, a. s., byla v postavení operátora trhu s elektřinou, který částky navýšené o dotace ze státního rozpočtu zasílá oprávněným osobám (výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů).

28. Vedlejší účastnice (ČEZ) tedy v systému vybírala od povinných subjektů příspěvek a následně jej vždy postoupila OTE, a. s. Postavení vedlejší účastnice bylo v konečném důsledku finančně neutrální.

29. Ve světle legislativních změn provedených s účinností ode dne 2. 10. 2013 začali někteří koncoví zákazníci - jako účastníci trhu s elektřinou, provozující výrobu elektřiny připojenou k distribuční soustavě ČEZu - rozporovat svoji povinnost hradit příspěvek POZE. Kromě stěžovatelky tak učinila i řada jiných subjektů.

30. Ústavnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že rovněž vedlejší účastnice (ČEZ) vedla s totožnou argumentací spory s OTE, a. s., kterou z procesní opatrnosti zažalovala. S vidinou hrozby, že by vedlejší účastnice musela příspěvek koncovým zákazníkům vrátit, zahájila soudní spory s OTE, a. s., která příspěvky za stát v konečném důsledku spravovala a inkasovala.

31. Oba typové případy sporů skončily u Nejvyššího soudu, který následoval jednotnou linii jako v nyní posuzované věci: Vedlejší účastnice mohla v rozhodném období vybírat příspěvek POZE a odvádět jej OTE, a. s. Nejvyšší soud nedostatky právní úpravy ani cenového rozhodnutí ERÚ neshledal, výše vybíraného příspěvku podle Nejvyššího soudu nebyla protiústavní.

32. K povaze příspěvku POZE je nutno uvést, že se jedná o veřejnoprávní platbu, která se svou povahou podobá dani či veřejnoprávnímu poplatku. Subjektu povinnému k úhradě příspěvku POZE není za tuto platbu poskytnuto žádné protiplnění. Příspěvek POZE k dani ve svých rozhodnutích přirovnal i Nejvyšší soud, podle něhož je "příspěvek na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny

... jeden ze zdrojů financování systému podpory preferovaných zdrojů elektrické energie. Povinnost jej platit nebyla založena smlouvou, nýbrž vyplývá ze zákona, a jde o povinnost veřejnoprávní povahy, svého druhu "odvod" ze spotřebované elektřiny, a v tomto směru se příspěvek skutečně do jisté míry podobá dani (rozsudek ze dne 26. 8. 2019, sp. zn. 32 Cdo 3744/2017).

V. 2 Ústavní pravidla pro ukládání daní a poplatků

33. Zásada zákonnosti je s ohledem na svůj význam garantována ústavním pořádkem. Konkrétně podle čl. 2 odst. 3 Ústavy státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Podle čl. 2 odst. 2 Listiny státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví a konečně podle čl. 4 odst. 1 Listiny povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

34. Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny). Státní moc si při stanovení a vybírání daní a poplatků musí počínat v mezích stanovených zákonem. Přitom i toto ustanovení, podobně jako ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny, je třeba vykládat nikoliv pouze v tom smyslu, že orgán veřejné moci je oprávněn uplatnit vůči jednotlivci zákonem konstituovanou pravomoc, a to jakýmkoliv způsobem, nýbrž je rovněž třeba jej vykládat v materiálním smyslu, tj. tak, aby orgán veřejné moci při výkonu své pravomoci co nejvíce respektoval ochranu základních práv jednotlivce [srov. nálezy sp. zn. II. ÚS 703/06 ze dne 21. 4. 2009 (N 92/53 SbNU 181) či obdobně nálezy sp. zn. IV. ÚS 29/05 ze dne 1. 6. 2005 (N 113/37 SbNU 463)].

35. Z mnoha myslitelných výkladů zákona je třeba použít pouze takový, který respektuje ústavní principy, je-li takovýto výklad možný (nálezy Pl. ÚS 19/98). Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, neboť v každém z nich je třeba nalézat i právní principy uznávané demokratickými právními státy (nálezy I. ÚS 50/03, II. ÚS 1287/14, bod 18). Je-li k dispozici více výkladů veřejnoprávní normy, je třeba volit ten, který vůbec, resp. co nejméně zasahuje do toho kterého základního práva či svobody - princip in dubio pro libertate (srov. nálezy I. ÚS 643/06, bod 50, sp. zn. ÚS 741/06, Pl. ÚS 14/07, II. ÚS 1375/11, bod 36).

V. 3 Vlastní posouzení případu stěžovatelky

36. Klíčovou námitkou ústavní stížnosti je porušení zásady zákonnosti ze strany ERÚ (posléze posvěcené obecnými soudy). Stěžovatelka zjednodušeně řečeno namítá, že od účinnosti novely zákona POZE, který výši příspěvku nově zastropoval na nižší částce, již neměla povinnost vyšší příspěvek platit. Vedlejší účastnice byla oprávněna vybírat příspěvek pouze v zákonem stanovené výši bez ohledu na to, že ERÚ opomněl reagovat aktualizovaným cenovým rozhodnutím. Správní rozhodnutí ERÚ, které takový postup vedlejší účastnici umožnilo, proto neobstojí.

37. Ústavní soud v tomto stěžovatelce přisvědčil: daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny). Zákon a cenové rozhodnutí ERÚ byly v rozhodném období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 v rozporu. Správní rozhodnutí ERÚ, které stěžovatelka před obecnými soudy napadla, se nemůže opírat o cenové rozhodnutí, které se v rozhodném období stalo rozporným se zákonem. K opačnému závěru (o zákonnosti cenového rozhodnutí) nemohl Ústavní soud dospět ani na základě systémového výkladu zákona POZE, ani na základě dalších podzákoných předpisů či důvodové zprávy.

38. Nedostatečnost (nevhodná formulace) litery zákona v kombinaci s předsunutou účinností úpravy vedla v období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 k nepřehledné situaci nejen pro stěžovatelku a vedlejší účastnici, ale i pro samotný ERÚ. V konečném důsledku ERÚ uložil oběma účastníkům povinnost bez

odpovídajícího zákonného zmocnění. Nápravu situace nezajistily ani obecné soudy, které správní rozhodnutí ERÚ nenahradily a žalobu stěžovatelky zamítly.

39. Co se týče námítky vedlejší účastnice, že v jiném řízení před Ústavním soudem byla obdobná argumentace (kvazimeritorně) odmítnuta usnesením sp. zn. IV. ÚS 1360/25 ze dne 2. 7. 2025, Ústavní soud podotýká, že toliko nálezy Ústavního soudu jsou podle čl. 89 odst. 2 Ústavy závazné. Citovaným usnesením proto nebyl rozhodující senát v této věci vázán. Navíc ve zmiňovaném usnesení tamní stěžovatelka (ŠKO-ENERGO, s. r. o.) namítala, že vedlejší účastníci (rovněž ČEZ Distribuce, a. s.) nemusí platit vůbec žádný příspěvek POZE, s tím, že zákon POZE v rozhodném období podle ní neurčoval, vůči komu mají vymezené osoby plnit zákonem uloženou platební povinnost (tedy nestanovoval, že je to právě vedlejší účastnice, jako provozovatelka distribuční soustavy, která je povinna účtovat cenu na úhradu nákladů na POZE tamější stěžovatelce). Na rozdíl od stávající věci ústavněprávní argumentace stěžovatelky tedy nebyla založena na tom, že by ERÚ stanovením příspěvku POZE na základě vlastního podzákonného předpisu překročil zákonné zmocnění a uložil stěžovatelce povinnosti v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny.

40. Ke konkrétním argumentům obecných soudů, které v ústavním přezkumu neobstály a vedly k výjimečnému kasačnímu zásahu, se Ústavní soud blíže vyjádří v následujících částech odůvodnění.

V. 4 Důvodová zpráva nemůže popřít či relativizovat jasně znějící zákonné ustanovení

41. Stav, který stěžovatelka zpochybňuje, je do jisté míry otázkou legislativně-technickou. Ústavní soud poukáže na bližší rekapitulaci sporné úpravy, novelty, podzákonných předpisů a důvodové zprávy.

* Podle § 28 odst. 3 zákona POZE, v rozhodném znění, "Úřad stanoví cenu na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny maximálně ve výši 495 Kč/MWh. Cenu na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny stanovuje Úřad podle zákona o cenách."

* Přechodná ustanovení, zakotvená v čl. V zákona č. [310/2013](#) Sb., zní takto: "Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 7, 8 a 9, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2014, a ustanovení čl. I bodů 1, 3, 4, 6, 10, 11, 13 a 15, která nabývají účinnosti dnem 1. července 2014."

* Důvodová zpráva k zákonu č. [310/2013](#) Sb., kterým se mění zákon POZE (310/2013 Dz) hovoří o určitém představení části novelizované úpravy, včetně aplikovaného ustanovení. Lze konkrétně odkázat na část IV., k čl. V novelty, která k přechodným ustanovením uvádí, že: Účinnost zákona je ve většině bodů navržena dnem jeho vyhlášení. Důvodem proto tento termín je potřeba zastavit podporu pro nové zdroje, která vyplývá ze záměru vlády omezit další nárůst nákladů státního rozpočtu souvisejících s financováním podpory elektřiny a tepla. Zároveň je s ohledem na konstrukci stanovení výše podpory a výše ceny na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny a tepla na další rok třeba předsunout účinnost některých ustanovení tak, aby se nová právní úprava odrazila v cenových rozhodnutích ERÚ vydaných v listopadu 2013 na rok 2014. Ustanovení uvedených v bodu 2, 3 a 4 se navrhuje s účinností od 1. ledna 2014.

42. Postup, který ERÚ zvolilo (tedy nevydání nového cenového rozhodnutí) se v závěru opíral pouze o důvodovou zprávu k přechodným ustanovením o "předsunuté" účinnosti, neplynul však z žádného zákonného ustanovení - zákon byl naopak formulován jednoznačně.

43. Záměr zákonodárce zastropovat příspěvky POZE do budoucna s účinností rok 2014 byl patrný pouze z důvodové zprávy - ze zákona takový záměr neplyne. Pokud zákonodárce představení účinnosti zamýšlel, kromě důvodové zprávy měl svůj záměr vtělit do přechodných ustanovení novelty, které

jsou k řešení intertemporálních účinků určeny a (oproti důvodové zprávě) mají sílu zákona. To se však nestalo a je nutné aplikovat ústavní pravidlo, podle kterého lze daně a poplatky stanovit pouze na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny). Správní rozhodnutí ERÚ (vycházející z cenového rozhodnutí ERÚ, jež se v rozhodném období dostalo do rozporu se zákonem), z ústavního hlediska neobstojí.

44. Vycházet z textu důvodové zprávy, který není promítnutý do znění zákona, není v kontextu čl. 11 odst. 5 Listiny možné. Jakkoliv jsou důvodové zprávy relevantními dokumenty pro teleologický výklad dotčených ustanovení (výklad standardně prováděný Ústavním soudem, srov. nálezn sp. zn. Pl. ÚS 41/23 ze dne 4. 12. 2024, bod 139), důvodová zpráva sama nemůže popřít či relativizovat jasně znějící zákonné ustanovení. V opačném případě by šlo o nepřipustné dotváření zákona. Jakkoliv lze do určité míry pochopit přístup ERÚ, který z důvodové zprávy vycházel a mohl být přesvědčen, že postupuje v souladu s vůlí zákonodárce, nic to nemění na skutečnosti, že z pohledu ochrany práv jednotlivce šlo o postup ústavně nepřipustný.

V. 5 Skutečnost, že pouze ERÚ byl adresátem normy, která příspěvek POZE zastropovala, není z hlediska čl. 11 odst. 5 Listiny podstatná

45. Obecné soudy také argumentovaly tím, že adresátem § 28 odst. 3 zákona POZE je (jen a pouze) ERÚ, nikoliv stěžovatelka či osoby v obdobném postavení na energetickém trhu. Nejvyšší soud v napadeném rozsudku uvedl, že ustanovení § 28 odst. 3 zákona POZE, ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014 (které se drobně v jazykové úpravě uplatnilo až do 31. 12. 2015), přímo nestanoví žádná práva a povinnosti soukromoprávními subjekty.

46. V posuzovaném případě bylo účelem (oproti předchozí úpravě) precizovaného zákonného zmocnění ERÚ (nově) ceny zastropovat ve prospěch subjektů na energetickém trhu; účinnost novely byla předsunuta již na 2. 10. 2013. Adresátem zákonného zmocnění byl skutečně ERÚ, který (zřejmě v důsledku důvodové zprávy) otálel s tím, aby zákon provedl aktualizovaným cenovým rozhodnutím, které by nové zákonné úpravě odpovídalo.

47. Samotná skutečnost, že je adresátem právní normy (§ 28 odst. 3 zákona POZE) ERÚ, nikoliv koncoví zákazníci, však není rozhodná.

48. S Nejvyšším soudem lze souhlasit pouze potud, že citované ustanovení je fakticky pokynem (a omezením) ERÚ ze strany zákonodárce, v jaké maximální výši může být cenovým rozhodnutím ERÚ příspěvek POZE stanoven. Ustanovení představuje maximální stanovitelnou cenu ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. [526/1990 Sb.](#), o cenách, kterou ERÚ ve svém cenovém rozhodnutí nesmí překročit. Klíčové je, že za situace, kdy zákonnou úpravu v tomto znění ERÚ nedoprovodil aktualizovaným cenovým rozhodnutím v souladu s platnou a účinnou úpravou, a na místo toho umožnil nadále vybírat vyšší příspěvek POZE v rozporu s ní, jednal úřad bez odpovídajícího zákonného zmocnění.

49. Zákonem ukládanou povinnost mohou provádět a dále precizovat podzákonné předpisy [mezi něž patří i cenové rozhodnutí; povaha cenového rozhodnutí byla posuzována Nejvyšším správním soudem již v rozsudku ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 1 AOS 7/2013, se závěrem, že cenové rozhodnutí ERÚ je podzákonným právním předpisem, neboť jeho adresát i předmět je určen obecným způsobem. Tento závěr několikrát potvrdil i Ústavní soud (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99, či usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2014, sp. zn. II. ÚS 1870/14)]. Takový postup není z pohledu legislativně-technického nijak neobvyklý. Lze nalézt celou řadu zákonných norem, které v obecné rovině vytváří určitý právní rámec či zmocnění pro další (podzákonné) právní předpisy. Zákon například stanovuje, kdo je povinen daně platit, co je předmětem zdanění a jaká je výše daně. Podzákonné předpisy, (jako vyhlášky, nařízení, či cenová rozhodnutí) mohou obsahovat detailnější pravidla, ale nemohou zavedení povinnosti daní ve smyslu čl. 11 Listiny bez zákonného

zmocnění zakotvit. Samotné zákonné zmocnění ERÚ upravit práva a povinnosti subjektů na podzákonné úrovni je přípustné a není o něm sporu. Případné zákonné zmocnění předpokládá samotná Ústava ve svém čl. 79 odst. 3. Tento případ se ale týká otázky jiné.

50. Zákonné zmocnění pro ERÚ od října 2013 sice nebylo "přímo aplikovatelné" na subjekty na energetickém trhu, adresát normy (ERÚ) však pochybil, když pro něj závaznou úpravu nerefletoval novým (či aktualizovaným) cenovým rozhodnutím a s jeho vydáním otálel de facto až do 1. 1. 2014, kdy nabylo účinnosti nové cenové rozhodnutí. V následných správních rozhodnutích pak nepřipustně vycházel ze svého nezákonného cenového rozhodnutí.

51. Jediným předpisem, který v rozhodném období stanovil povinnost platit (oproti zákonu) vyšší příspěvek POZE pro subjekty na energetickém trhu, bylo (podzákonné) cenové rozhodnutí ERÚ, které však bylo se zákonem v rozporu.

52. Až na podkladě cenového rozhodnutí, které neodpovídalo soudobé úpravě, správní orgány založily povinnost soukromoprávních subjektů hradit příspěvek ve výši v něm stanovené. Takový postup je v rozporu s čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 jakož i čl. 11 odst. 5 Listiny. Podzákonné právní předpisy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 1 AOs 7/2013) nemohou jednotlivci stanovovat veřejnoprávní povinnost v rozporu se zákonem.

V. 6 Úprava příspěvku POZE na kalendářní rok není absolutním pravidlem

53. Úpravy příspěvku POZE vždy předem na celý na kalendářní rok není neprolomitelná a nelze ji "absolutizovat" ani pomocí podzákonných předpisů, ani s ohledem na systémový výklad zákona POZE provedený Nejvyšším soudem.

54. Nejvyšší soud nejprve odkazoval na ustanovení podzákonných předpisů, z nichž měl podle něj plynout nutnost upravit příspěvek POZE vždy předem na nový kalendářní rok. Podle § 28 odst. 5 zákona POZE, ve znění účinném do 1. 10. 2013, a podle § 28 odst. 7 zákona POZE, ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014, se při stanovení cen pro následující kalendářní rok postupuje podle právního předpisu, který upravuje způsob regulace cen v energetických odvětvích a postupy pro regulaci cen. Zde odkazovaná vyhláška č. [140/2009](#) Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013, pak v § 1 odst. 1 písm. a) stanovila, že se pro účely této vyhlášky rozumí regulovaným rokem kalendářní rok, pro který jsou Úřadem regulovány ceny. Podle § 9b odst. 6 vyhlášky č. [140/2009](#) Sb. stanoví ERÚ složku ceny za přenos a distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny do 30. 11. kalendářního roku předcházejícího regulovanému s účinností od 1. 1. regulovaného roku.

55. I v tomto ohledu (tj. absolutizací úpravy na "následující kalendářní rok") byla zákonná povinnost (k placení příspěvku POZE ve vyšší sazbě) výkladem obecných soudů natolik precizována podzákonným předpisem, až jejich výklad vybočil z mezí zásady zákonnosti podle čl. 2 odst. 2 Listiny. Takové ukládání daní a poplatků je však státu zapovězeno (čl. 11 odst. 5 Listiny).

56. Jak Ústavní soud již vyložil, ústavní pořádek (čl. 11 odst. 5 Listiny) takový postup v nyní posuzovaném případě nepřipouští. Podstatné je, že (i) zákon v rozhodném znění stanovil ERÚ povinnost zastropovat ceny ve vlastním cenovém rozhodnutí určitě, specifickým parametrem v podobě konkrétní nepřekročitelné částky (tedy nikoliv vágně), (ii) pomocí podzákonných norem nelze meze zákona překročit (čl. 2 odst. 2 Ústavy), navíc (iii) jakkoliv je i podle zákona o cenách regulovaným obdobím kalendářní rok, zákon ERÚ nebrání cenové rozhodnutí v průběhu roku měnit, což se v minulosti ostatně již stalo.

57. Z dostupných zveřejněných cenových rozhodnutí je patrné, že do roku 2014 bylo vždy vydáno jedno (případně toliko korigované) cenové rozhodnutí. V roce 2015 byla vydána dvě cenová

rozhodnutí POZE, fakticky ale šlo o opravu a obě rozhodnutí byla vydána na sklonku roku s účinností pro příští kalendářní rok, tj. od 1. 1. 2016. V roce 2016 však již došlo k úpravám cenového rozhodnutí v průběhu roku, například v reakci na oznámení Evropské komise. (Cenové výměry a rozhodnutí jsou veřejně dostupné na stránkách ERÚ zde:

<https://eru.gov.cz/cenove-vymery?stav=All&rok=2015&kategorie=4&stitky=All>).

58. Nejvyšší soud dovozoval zákonnost sporného cenového rozhodnutí rovněž systémovým výkladem zákona POZE.

59. Zákon POZE v původním a novelizovaném znění totiž vždy odkazuje na "kalendářní rok".

* Podle § 28 odst. 2 zákona POZE, ve znění účinném do 1. 10. 2013, vláda stanoví nařízením, minimálně ve výši nákladů spojených s provozní podporou tepla, limit prostředků státního rozpočtu pro poskytnutí dotace operátorovi trhu na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny a provozní podporou tepla do 31. října kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, pro který ERÚ stanoví ceny za přenos elektřiny a ceny za distribuci elektřiny.

* Podle § 28 odst. 2 zákona POZE, ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014, vláda stanoví nařízením prostředky státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na úhradu části ceny elektřiny pro zákazníky a na úhradu provozní podpory tepla, a to do 31. října kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, pro který ERÚ stanoví cenu na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny.

* Podle § 28 odst. 5 zákona POZE, ve znění účinném do 1. 10. 2013, a podle § 28 odst. 7 zákona POZE, ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 20. 5. 2014, při stanovení cen pro následující kalendářní rok podle právního předpisu, který upravuje způsob regulace cen v energetických odvětvích a postupy pro regulaci cen, ERÚ bere v úvahu rozdíly mezi skutečně vynaloženými náklady a příjmy spojenými s podporou elektřiny a provozní podporou tepla za uplynulý kalendářní rok.

60. Nejvyšší soud však pominul, že novelizované znění § 28 odst. 3 POZE zní jednoznačně a zákonodárcem zvolená formulace neumožňuje výklad jiný, který by systematický výklad mohl popřít (či vyvrátit). Úprava příspěvku POZE úřadem na kalendářní rok ani z tohoto hlediska není absolutním pravidlem.

VI. Závěr

61. ERÚ nebyl ode dne 2. 10. 2013 oprávněn ukládat povinnost hradit příspěvek POZE ve vyšší částce, než která byla stanovena zákonem účinným v tomto období. Ze zákona mu plynula povinnost vydat cenové rozhodnutí v souladu s ním a stanovit cenovým rozhodnutím příspěvek v POZE v nové, zákonem zastropované výši. Tím, že tak ERÚ neučinil, s aktualizací cenového rozhodnutí otálel de facto až do 1. 1. 2014, a ve svých správních rozhodnutích při posuzování povinnosti stěžovatelky za období od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2013 nadále postupoval podle cenového rozhodnutí rozporného se zákonem, překročil zákonné zmocnění a uložil stěžovatelce povinnosti v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny (vlastním podzákonným předpisem, který byl se zákonnou úpravou v rozporu). Legislativně-technická nešikovnost zákonodárce, jeho opomenutí či nedomyšlení zákona ovšem v takovém případě nelze klást k tíži jednotlivcům.

62. Ústavní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že napadenými rozhodnutími obecných soudů došlo k porušení základního práva stěžovatelky podle čl. 11 odst. 5 Listiny. Proto Ústavní soud podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadená rozhodnutí zrušil (výrok I. ve spojení s výrokem II. tohoto nálezu). Ústavní stížnosti směřující proti správním rozhodnutím ERÚ pak Ústavní soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost (výrok III.), zákonnost těchto rozhodnutí bude předmětem řízení před okresním soudem.

63. Případ se nyní vrací znovu před prvostupňový soud. Ačkoliv nelze předjímat výsledek řízení před obecnými soudy, v novém řízení je obvodní soud tímto nálezem vázán. Nálezy Ústavního soudu jsou závazné pro všechny orgány i osoby (čl. 89 odst. 2 Ústavy), což platí nejen pro toto, ale i pro jiná dosud probíhající řízení podle části páté občanského soudního řádu, v nichž se jednotlivci bránili povinnosti doplatit příspěvek POZE v původní výši stanovené neaktualizovaným cenovým rozhodnutím, které zákonnou úpravu nerefletovalo. Probíhají-li dosud jiná řízení, v nichž je řešena totožná otázka, pak má tento nález dopady i na ně. Ústavní soud ověřil, že ono slepé místo či nedomyšlení zákonodárcem se později při dalších novelizacích zákona POZE neopakovalo. Jen ti účastníci, kteří se bránili proti "navazujícímu" správnému rozhodnutí ERÚ o povinnosti platit příspěvek POZE, se nyní mohou před obecnými soudy dovolávat závěrů vyslovených v tomto nálezu.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)